Puit-architektuur ja disain

puuinfo

Nr 2/2009

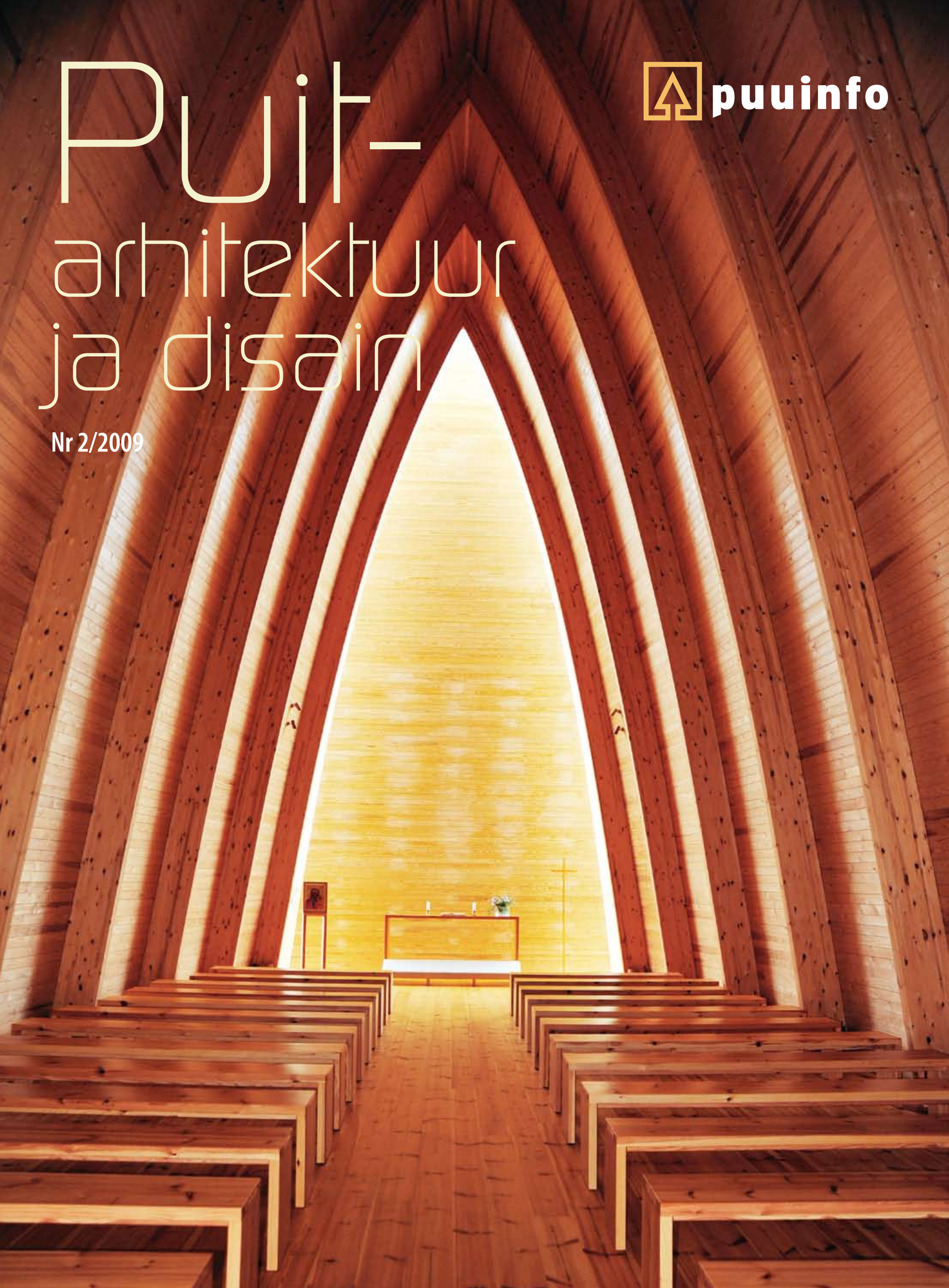

Head lugejad!

Häid eelolevaid pühi, vana aasta lõppu ja helget uut aastat! Kuigi teie ees olev ajakiri kannab nime "Puitarhitektuur ja disain", puudutan oma sissejuhatuses hoopis muud teemat kui puit, arhitektuur ja disain.

Lähenevate pühade aimduses mõtlen päev-päevalt üha rohkem inimlikkusele, heasoovlikkusele ja keskkonnale, mida me enda ümber kujundame. Loomulikult mängivad sooja ja sõbraliku miljöö loomisel olulist rolli oskused, teadmised ja kogemused.

Et saaksime langetada otsuseid, mis ei arvestaks ainult meie endi huvidega, peame oskama mõelda ühiskondlikult. Projekteerimisest ja ehitamisest saame rääkida alles siis, kui meil on paigas miks, mida, kus ja kuidas me ehitame. See aga eeldab, et oskame arvestada nii kaasinimeste kui ka ümbritseva keskkonnaga.

Mul pole siinkohal soovi manitseda ega etteheiteid teha. Minu unistus on tegelikult väga lihtne. Loodan, et lähenevate pühade jooksul leiate mahti võtta aega selleks, et tunnetada, kui oluline on meile ümbritsev keskkond. Ühestki poest ei saa osta lõhna, mida tunned talvises metsas või saunas; emotsioone, mida pakume teistele, kui meel hea ja süda soe. Loodan, et leiate uuest ajakirjast pilte ja mõtteid, mis inspireerivad...

Erik Konze, toimetaja

Foto: Andreas Cukrowicz

Meeltekasvatusest

Otsapidi anakronismist räägitakse keskkonnast ikka pigem loodusega seonduvalt. Ka keskkonnaministeerium kipub keskenduma maale ja maadevahetusele, soole ning rabale. Ometi ei ela valdav osa rahvast meilgi enam äralõigatuna metsatalus, vaid ikka linnas või külas. Sestap tasub nii inimesel kui ka ametnikul enam näha ja ka kuulda, katsuda, tatsuda ehitatud keskkonnas.

Maja pole kunagi lihtsalt maja, vaid hunnikute viisi kogemusi, tundeid. Ruumid pakuvad elamusi, mingi aja järel ka mälestusi. Sestap tasub ehitistega lähemalt tutvust teha, õppima neid tähele panema. Materjalide pirtsakus, provokatiivsed vormid, isikupära teevad argipäeva paeluvamaks. Puit paindub ja paisub, betoon hämmastab oma tugevusega, aga ka pragudega, klaas tuhmub või kiiskab. Aastaaegade vaheldumine ning muutuv ilm teevad ka eluruumi füüsiliselt teistsuguseks. Ei tohiks arvata, et omaduste tajumine ning märkamine on mingit sorti eluvõõras veidrus. Esteetiline lähenemine igasugusele keskkonnale on vaimu ning ka üleüldist olemist virgutav. Ei pea olema rantjee, emapalgal lösutav mamma (nagu mina) ega töötu, et nautida ümbritsevat. Materiaalsuse eri tahkude erinevate meeltega tajumine virgutab. Pole tarvis ronida Dantega mäe otsa, vallutada puhkusereisidel uusi eksootilisi riike. Elamuse ehedusest saab ka enda ümber hoolikamalt ringi vaadates.

Karin Paulus, kaastoimetaja

Foto: Andreas Cukrowicz

Pühakoda Austrias Andelsbuchis

Foto: Hanspeter Schiess

Mitte ainult ristirahvale

Esikaane pildivalik pole juhuslik. Kuigi eestlased ei kuulu väga usklike rahvaste hulka, on kirikul ja usul siiski oma koht meie ühiskonnas. Ristiusu suurima püha eel on kindlasti paljudel meist plaanis osa võtta jõulujumalateenistusest.

Meie kirikud on valdavalt ehitatud kivist. Puust kirikud on Eestis üleüldse väga haruldased. Eks see on paljuski tingitud meie minevikust, sest kirik oli ühtlasi ka kindlus.
Nii tuligi mul mõte välja tuua mõned näited, kuidas projekteeritakse kirikuid kaasajal, sest nüüd puudub vajadus teha aukartust äratavaid kaitseehitisi.

Esikaanel olev Püha Henriku Kirik (arhitektid Matti Sanaksenaho, Pirjo Sanaksenaho ja Enrico Garbin) asub Soomes, Turu linnas. See valiti 2005. aastal Soome parimaks puitehitiseks ja on pälvinud palju positiivset tähelepanu. Hiljuti seda kirikut vaatamas käies nõustusin täielikult eelnevalt kuuldud kiidusõnadega. Eemalt vaadates oleks tegu nagu tagurpidi pööratud paadiga, millele on vasest katteloor peale tõmmatud. Moodne ja mitte eriti kiriklik vorm mõjub siiski rahustavalt ja pühalikult.

Graniitsõelmetega kaetud parkla, kaljukivi, millel kirik asetseb, ja vasest katus – kõik töötavad koos selleks, et vaatepilt, mis avaneb külastajale kiriku ust avades, oleks maksimaalselt liigutav. Kui väljas kõneles kivi külmalt, siis sees räägib puit soojalt. Mõjuv, isegi lummav vaatepilt! Arhitektid on osanud luua keskkonna, mis on üdini rahustav ja toimib hingele balsamina. Kuigi kiriku sisemuses oli kõik puidust, ei olnud see ülepakutud ega ahistav. Pigem oli tunda alateadlikku tõdemust, et ükski muu materjal poleks sealsesse keskkonda paremini sobinud. Püha Henriku kirik on avatud iga päev keskpäevast kella kuueni. Kirik asub Turu linnas aadressil Seiskarinkatu 30.

Veel tõstaksin esile pühakoda Austrias Andelsbuchis. Selle kabeli on projekteerinud arhitekt Andreas Cukrowicz. Kuigi tellija oli eraisik, sündis kabel siiski arhitektuurikonkursi tulemusena, mille nimetatud arhitekt võitis. Auhinnaks oli kolm suurt juusturatast! Ka selles hoones on puit olulisel kohal tunde loomisel. Kui elutee peaks viima Lääne-Austriasse, väärib see koht kindlasti külastamist.

Viimane pühakoda, mida esile tahan tuua, asub Šveitsis St. Loupi külas. 2007. aasta suvel valiti arhitekt Danilo Mondada ja arhitektuuribüroo Localarchitecture renoveerima siinset peakabelit. Selle asemel, et püstitada hädaabi variandina telk jumalateenistuste läbiviimiseks, tegid arhitektid ettepaneku ehitada õhukestest ristkiht-puitpaneelidest ajutine kabel. Töösse kaasati teadlasi (Hani Buri ja Yves Weinand IBOIS'ist), kes töötavad just selle materjaliga. Hoone (mille seina paksus on kõigest 6 cm) kandepindade väljaarvutamiseks kasutati spetsiaalseid programme. Valguskõllasuse tagamiseks asetati hoone oma klaasist otsaseintega idalääne teljele. See on aga juba vanast ajast tuntud kirikute paiknemisviis. Voltimise kasutamine muutis huvitavamaks ruumi rütmi ning aitas murda erinevate nurkade all valgust. St. Loupi ajutine kabel – esimene hoone, kus on kasutatud arvuti abiga loodud kandvaid geomeetrilisi puitvorme – on hea näide sellest, kuidas traditsioone uuesti tõlgendades võib luua vorme, mis harmoneeruvad nii ümbritseva füüsilise kui ka vaimse keskkonnaga.

Erik Konze

St. Loupi diakonisside ajutine kabel Fotod: Fred Hatt

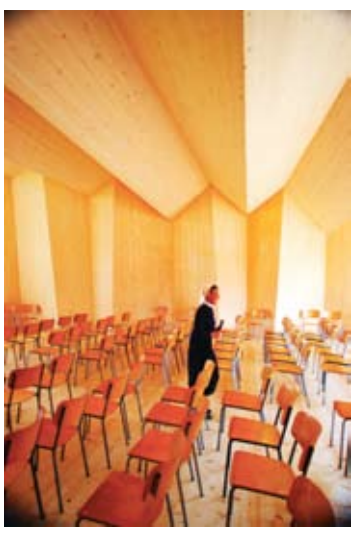

Easyhome – innovatiivne tehasetoode

Fotod: Erik Konze

Easyhome'i moodulmaja, mille ehitamine käib suures osas tehases ja ülespanek krundile võtab aega paar päeva, on tähelepanuväärne ka puitarhitektuuri seisukohast vaadates. See on liimpuittarindil, väljast kaetud kas haavapuust katuselaastu või peenikeste puitribidega ja seest viimistletud vineeriga. Arhitektuuri mõttes esindab maja oma lameda katuse, suurte akende ja arvukate katusealuste terrassidega skandinaaviapärast minimalismi, kus on ratsionaalne plaanilahendus ent mugava keskklassi elustandardile vastav lisavarustus. Ja tellimuse esitamisest võtmete üleandmiseni läheb vähem aega kui mõnest mööblipoest tellitud Itaalia toolidega.

Preemia saanud maja Põhja-Eesti rannikul kannab Easyhome'i seerias tähistust XL, mis tähendab kolme tuba ja umbes 80 ruutmeetrit elamispinda. Sisse minnes jääb paremale elutuba ja köök ning üks magamistuba, vasakul on teises hoonemahus saun ja veel üks eraldi tuba, mille võib kohandada vaiksemaks tööruumiks või magamistoaks. Praktiliselt igasse külge avanevad suured maast laeni aknad, mille ees on avarad terrassid. Kõikidele terrassidele on ehk isegi raske mõistlikku kasutust leida, aga antud juhul on tegu suvilaga, kus ideaalis on maja ülesandeks sisemise ja välimise elurütmi kokkusulatamine.

Easyhome'i maja ei ole kindlasti mingi moeröögatus – selliseid maju on tehtud viimased kümmekond aastat, kui mitte kauem. Ent antud juhul on oluline, et selline maja on kohandatud tootmisse, mis viib hoone hinna alla ja samas tagab kvaliteetse lõpptulemuse. Tehases toodetud elamutega seostub eestlastel peamiselt elamuehituskombinaadi majade halb kvaliteet ja ühetaolised paneellinnaosad. Easyhome püüab näidata seeriatootmises oleva elamuehituse uut tahku: kus mooduleid ja viimistlusmaterjale saab omavahel kombineerida kasutaja vajaduse ja rahakoti järgi ning luua nii erinevaid lõpptulemusi. Kui tarbija sellega kaasa tuleb, on see igatahes heaks väljakutseks ka teistele arendajatele ja arhitektidele ning üleskutseks veelgi julgemateks katsetusteks tehases tehtud majade ja innovatiivse arhitektuuri kombineerimisel.

Andres Kurg, kunstiajaloolane

Peeter Puskai, majaomanik:
See on suvekodu meie laiuskraadil ehk et elamu võimaldab nautida kogu seda päikest, mida meil on niigi vähe. Maja on hästi kerge, justkui rõõmsameelne.

Kõik oli lihtne. Alul sõlmisime lepingu, juulis lammutasime vana maja ära, oktoobris saime kätte uue maja võtmed – niisugune kompleksne võimalus. Valisime sellise maja, kuna see oli täiesti teist laadi lahendus. Oli olemas standardvariant, millest võis arendada endale sobiva lahenduse. Tahtsime juurde päikesepoolseid terrasse ja laiemat galeriid. Lisaks tundus huvitav, avatud – palju klaaspinda, mida meie hindame, seega hästi palju looduslikku valgust ning maja ise looduslikest materjalidest. Oleme selle investeeringuga rahul. Soovitan sellist maja inimestele, kes valgust ja looduses olemist naudivad.

Kord ja kunst!

Tänavu otsustasid võistluse Eesti Parim Puitehitis žürii liikmed, et parima fassaadi tunnustust väärivad suisa kaks hoonet. Esile tõsteti Eesti Maaülikooli uue spordihoone fassaadi, mille autorid on Ralf Lõoke, Maarja Kask ja Karli Luik; ning Urmas Muru ja Peeter Pere projekteeritud fassaad Suurupi eramus. Nagu piltidelt näha, erinevad fassaadid nagu öö ja päev. Kui spordihoone mõjub korrapäraselt, kuid siiski lõbusalt, siis Muru ja Pere fassaad on selge käekirjaga kunstiteos. Salto arhitektid näitavad oma projektiga, et oli täiesti võimalik luua uudne ja moodne hoone, mis haakub ja täiendab kõrval olevaid Valve Pormeisteri projekteeritud ülikoolihooneid. Kuna hoone on suur ja asub ühe Tartu linna peamise sissesõidutee ääres, on fassaadil arhitektuurses kontekstis üsna suur roll. Kahtlemata on Salto arhitektide fassaadilahendus õnnestunud. Ta kõneleb igale möödujale: "Olen siin!" Tehes seda mitte karjudes, vaid viisakalt ja huvi äratavalt. Postid, millega on fassaadile antud ruumilist vormi, tekitasid mitmele konkursi žüriiliikmele küsimuse: kas nendel on juba ronimas käidud? Hoone direktor väitis kindlalt: „Ei."

Urmas Muru ja Peeter Pere projekteeritud Suurupi juurdeehitus on ehe näide sellest, et Eestis toimub julge ja avangardistlik projekteerimine. Selline lahendus ei jäta ühtegi vaatajat ükskõikseks. Kuigi algselt võib tunduda, et lehise lauad on asetatud kaootiliselt ja korrapäratult, siis tegelikult on lahendus hoolikalt kaalutletud. Juhuslikult paigaldatud pole midagi. Ja kui esmasest üllatusest on üle saadud, hakkab see fassaad mõjuma suisa rahustavalt. Lisaks hingerahule, mida fassaad vaatajale pakub, muutub hoone maht tänu õhulisusele näiliselt palju väiksemaks.

Sellised lahendused, mida on välja mõelnud Salto arhitektid ning Muru ja Pere arhitektid kinnitavad, et puit ja looming liiguvad meie riigis õiges suunas. Tahaks kohe uudishimulikult teada saada, millised pärlid ootavad meid ees.

Erik Konze

Eesti Maaülikooli spordihoone – arhitektid Karli Luik, Ralf Lõoke ja Maarja Kask, Salto AB ▲▲
Suurupi eramu – arhitektid Urmas Muru ja Peeter Pere. ▼

Fotod: Erik Konze

Fotod: Erik Konze

Spordikirik

Eestlasi – tugitoolispordi- ja ebausu rahvast – võiks see uudishoone rõõmustada. Soliidne kui kirik või autoesindus ning ühtlasi meeldiv kasvulava noorsoole.

Sõudeellingu arhitektid on Toomas Paaver, Lauri Saar ja Indrek Järve, kaasautorid Jaak-Adam Looveer ja Tõnu Laanemäe Paik Arhitektidest. Baas sai valmis mais ning on seega end juba ühel hooajal edukalt tõestanud.

Üldiselt ei pea ega olegi sõudebaasid midagi enamat kui pikad kuurid, kuhu oleks mugav virnastada täies pikkuses paate ning vajadusel neid ka parandada. Hügieeni ning „luksust“ armastav sportlane tahaks veel sooja veega pesta, turvaliselt riideid hoida, sügisel-kevadel või lihtsalt vihmaga sooja saada. Viljandi vanas baasis olid need võimalused ülimalt askeetlikult lahendatud. Riietusruumid olid pehmelt öeldes hirmsad hõredate seintega putkad ning ega paatidelegi väga palju ruumi ei jätkunud. Nüüd on loodud meeldivad tingimused nii inimestele kui ka varustusele. Ja kui varem pidid isegi algajad väga kõrgetelt plottidelt paati ronima, riskides kohe sildudes-väljudes paadi ümberminekuga, siis nüüd saab paati istuda vee piirile rajatud paadisillalt. Viimane on ühtlasi rajatud kohe ellingu ette, nii jääb ära ka pikk matk, paat õlal.Ka laial räästal maja ees, mis vormilt ei tundu ju kuigi armas, on oma otstarve olemas – nii ei lähe majaesine laudis kohe libedaks ning kõndida on hõlpsam.

Puit on selles kontekstis igati loogiline materjal, mis sedasorti ehitiste ning ka plastpaatide kõrval haakub ikka klassikana figureerivate puitpaatidega. Arhitektuurilt pole see elling ei ruraalne kuur ega alpimaja, vaid sobib kenasti kokku ka väikelinna rahuliku ja ontlikuvõitu miljööga. Lossimägedega Viljandi järv kui üks piirkonna ilusamaid sümboleid polekski vähemaga saanud leppida. Justkui kompensatsioonina varasemate aastate vaeva eest on nüüd lisaks ilule ka ruumi ilulemiseks – torni rõdul ümbruskonna vaatamiseks või hardushetkeks lipuväljakul.

Karin Paulus

Astu läbi!

Need ehitised võistlesid Eesti Parim Puitehitis 2009 auhindadele.

1 Ahja laululava – projekteeris Aivar Kõivistik.

2 Kurepalu laululava – projekteeris Aivar Kõivistik.

3 Jõelähtme eramu – SKAD AB, arhitekt Sten Ader.
Eesti Parim Puitehitis 2009.

4 Jõhvi kontserdimaja – akustika ja sisekujundus Linda Madalik ja Aivar Oja.
Eriauhind vineeri parima kasutamise eest 2009. a.

5 Eesti Maaülikooli spordihoone – arhitektid Karli Luik, Ralf Lõoke ja Maarja Kask,
Salto AB. Eriauhind parima fassaadi eest 2009. a.

6 Võrtsjärve külastuskeskus, arhitekt Rene Valner.

7 Jõgeva bussijaam – Lunge AB, arhitektid Andres Lunge ja Mait Lauri.
Eriauhind liimpuidu parima kasutamise eest 2009. a.

8 Suurupi eramu – arhitektid Urmas Muru ja Peeter Pere.
Parim fassaad 2009.

9 Viljandi tennisehall – konstruktsiooniprojekt Ragnar Pabort, AS Resand.

10 Viljandi sõudeelling, PAIK arhitektid, Toomas Paaver, Lauri Saar ja Indrek Järve.
Äramärgitud ehitis.

4
7
5
2
6
1

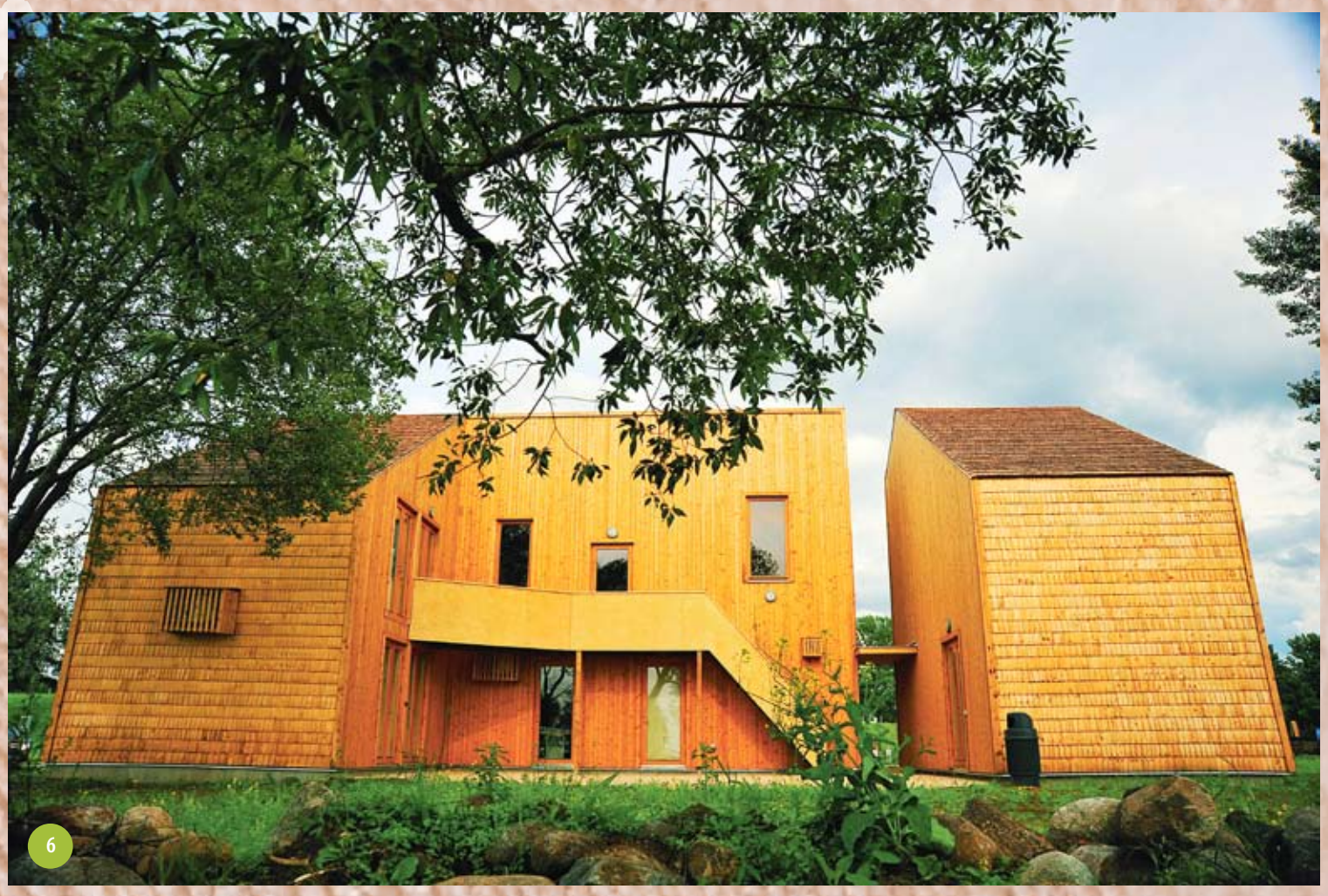
6

7

8

9

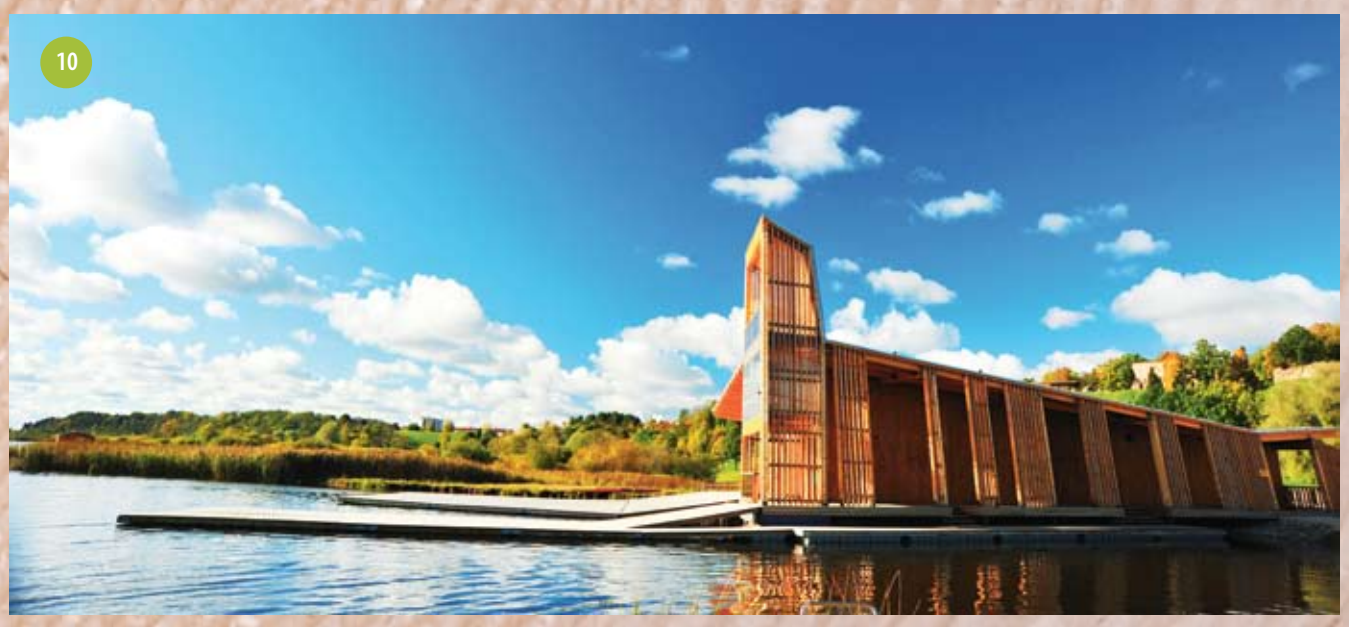
10

Jõgeva bussijaam

Jõgeva juhukülalisele võib tunduda, et uus bussijaam ongi ainuke moodsa arhitektuuriga ehitis Jõgeval. Kindlasti on see ülekohtune, aga puitarhitektuuri võistluse žürii liikmetel ei olnud aega vastupidises veenduda. Isegi algprojektis tehtud kärbete kiuste on hoone üldisel taustal tõesti mõjus. Tahaks loota, et ehitamata jäänud varikatuse teine pool ja bensiinijaam ka kunagi valmivad. Samuti tuleks teha taskud busside jaoks. Nii täidaks varikatus talle pandud ülesannet – kaitseks bussireisijaid sisenemisel-väljumisel vihma ning lume eest.

Liimpuitu kasutatakse Eesti ehituses juba päris palju, aga enamasti on tegemist üsna pragmaatiliste ja puhtpraktiliste lahendustega, tala/post täidab oma ülesannet ja sellest peab piisama. Vormile ja detailidele liidete lahendustes ei pöörata suuremat tähelepanu. Eks seepärast oligi seekordse liimpuidu eriauhinna võitja valimine lihtne. Efektse vormikeelega Viljandi sõudeelling jäi alla teostuse kvaliteedi pärast, hästi lahendatud liidetega Viljandi tennisehallis aga kippus puit muu materjali varju jääma.

Loomulikult leiti küsitavusi bussijaamagi lahenduses. Läbipaistva viimistlusega liimpuit on uuena küll väga ilus, ent nõuab konstruktiivse kaitse puudumise tõttu üsna sagedast viimistluskatte uuendamist. Pole kindel, kas kohalikul võimul selleks raha ja eelkõige hoolt piisab. Igatahes tuleb Jõgeva linnavõime kiita julguse eest valida tavapärasest erinev ja tõenäoliselt ka kallim lahendus, kindlasti on Jõgeval nüüd rohkem šansse paremini Eestis liikujatele meelde jääda. Mine tea, äkki astub mõni veel bussist mahagi, et uurida, mida Jõgeval veel huvitavat on.

Märt Riistop
Puuinfo

Fotod: Mait Lauri

Mäekristall ja päikesevari

Viimasel ajal on teoksil mitmeid huvitavaid puiduprojekte. 25. septembril avas uksed Šveitsi Alpiklubi poolt tellitud „mägionn“ **Monte Rosa Hut**, mida on juba hellitavalt mäekristalliks kutsuma hakatud. Tegemist on 2883 meetri kõrgusele mägedesse ehitatud viiekordse majaga, mida peetakse Šveitsi kõige keerukamaks puithooneks. Mäekristalli välimuse loob segmentidest moodustatud lihvitud kalliskivi meenutav struktuur, mis väljastpoolt on kaetud läikiva alumiiniumkesta, spiraalse lindina ülespoole tõusva ning treppe ja söögituba valgustava klaaspinna ning lõunaküljel ka päikesepatareidega.

Mäekristalli kavandamine oli üks Zürichi Föderaalse Tehnoloogiainstituudi 150-aastaseks saamisele pühendatud projektidest, üliõpilased töötasid selle kallal kaks aastat, mille järel žürii poolt välja valitud kavand anti üle uurijategrupile lõpliku lahenduse välja töötamiseks. Et hoone paikneb teedest kaugel, seati eesmärgiks toota võimalikult suur osa vajalikust energiast kohapeal, päikesepatareid ja -paneelid suudavad katta 90% energiatarbest. Paari kuu jooksul aastast, mil sealgi lumi sulab, kogutakse piisav veevaru ja kasutatakse seda säästlikult ja korduvalt. Majas on ka komplitseeritud jäätmekäitlussüsteem. Kõik need meetmed viivad keskkonnamõju minimaalseks. Monte Rosa Hut läks küll maksma tervelt 6,5 miljonit Šveitsi franki, aga arvestades tema suurust (120 voodikohta) ja tehnilist keerukust, eriti aga seda, et saadud kogemused on rakendatavad majade ehitamisel märksa lihtsamates oludes, on ilmselt tegemist tasuva investeeringuga.

Teine ehitis, mida tasuks mainida, ei ole veel lõplikult valmis ja paikneb paigas, kus silmas tuleb pidada pigem liigset palavust. Vast sellest ka projekti nimi **Metropol Parasol Seville**. Parasoli ehk eesti keeles päikesevarjuga ju tegemist ongi. Kuue hiiglasliku seenekujulise kupli alla jääv pind on tervelt 150 x 70 meetrit, mis teeb sellest ühe maailma suurima puitehitise. Kuplite alla ja sisse mahuvad turg, kontsertide või spordivõistluste korraldamise ala, metroojaam ning arvukad baarid ja restoranid. Eesmärgiks oli tuua elu Sevilla pisut laokile jäänud piirkonda, inspiratsiooniallikaks aga Sevilla ise – kirikute võlvid, mauri ornamendid ja iidsed puud.

Metropol Parasol paikneb Plaza de la Incarnacionil, kus kaetud turg oli juba aastast 1842 ja mis lammutati 1973. aastal, et teha ruumi autoparklale. Kui samasse kohta hakati kavandama maa-alust parklat, avastati arheoloogilistel väljakaevamistel Rooma keisririigi aegne asula. Vajadus väljakaevatut säilitada ja eksponeerida, oli üks põhjustest parklast loobumiseks. Metropol Parasoli põhimaterjaliks on kihtliimpuit, mis liitekohtades on terasega armeeritud. Kahes „seenes“ on betoonist südamikud liftide jaoks. Katusel maapinnast 22 meetri kõrgusel paiknevatele jalutusteedele pääseb ka treppide kaudu, ent kogu kõrguste vahe 30 meetrit kipub jalutaja jaoks paljuvõitu olema.

Mõlemad projektid on juba saanud auhinna maailma suuruselt teise tsemenditootja Holcim poolt rahastataval jätkusuutliku arhitektuuri ideevõistlusel. See on heaks tõenduseks, et erinevate materjalide kombinatsioonid on tihti sobivamad, kui jäärapäiselt ühe materjali külge klammerdumine.

Märt Riistop
Puuinfo

Metropol Parasol Seville, arhitekt: Jürgen Hermann Mayer

Fotod: Holcim Foundation

Monte Rosa Hut, arhitekt: Andrea Deplazes

Kuidas jääda meelde?

Sel suvel hakkas paljudele laevaga Helsingisse sõitvatele turistidele ning kohalikele silma kummaline maja kivisel Valkosaari saarekesel, mis lähemal uurimisel osutus ajutiseks Wisa 24h minihotelliks. Suvine maamärk, Helsingi oma "Väike merineitsi" valmis ühe ööpäeva väldanud arhitektuurivõistluse käigus, kuhu jõuti esitada suisa 75 kavandit. Särtsaka ehitise autoriks on verisulis arhitekt **Pieta-Linda Auttila.**

NoMad Productionsi arhitekt Pieta-Linda Auttila, miks oli materjaliks just puit?
Puu selle projekti materjalina tulenes muidugi võistluse tingimustest, aga ka põnevuse, mitmekesisuse ja ökoloogisuse tõttu.

Tulemus oli väga uhke, kas ei olnud kiusatust jätta seda saarele püsiehitiseks?
Algusest peale oli selge, et koht on ajutine. Projekti valmimisel loobusin oma "lapsest" üsna hea usus, et ole enam minu teha, kuhu see välja jõuab.

Kuidas iseloomustad soome uuemaid puumaju? Kas neil on ka mingit pistmist traditsiooniliste talude, saunade, suvilate ehitamisega?
Ma kahjuks ei tunne eriti palju soome puitarhitektuuri. Ma arvan, et praegu on murdepunkt saamaks seda edasi arendada ning esile tõsta. Soomes on ju uskumatult kummalised puust ehitamist käsitlevad seadused ja piirangud, mis on pikka aega piiranud kaasaegse puitarhitektuuri võimalusi. Kuigi olen soomlane, elan ise Kreekas, sest mind huvitavad võimalused ning eelkõige inimeste õnn, mitte aga seadused ja piirangud.

Küsis Karin Paulus

Fotod: Erik Konze

Peetri Puit
www.peetripuit.ee

LIIMPUIT-KONSTRUKTSIOONID MEILT

Liimpuitkonstruktsioonid
talad, postid , raamid
DUO-TRIO liimpuit
Painutatud elemendid
Sõrmjätkatud konstruktsioonpuit
Vahelae-, katuse- ja seinapaneelid
Tootmine, komplekteerimine, paigaldus

OÜ Peetri Puit
Lao 5, 63308 Põlva
Tel/fax +372 799 1200
peeter@peetripuit.ee
www.peetripuit.ee

“Jumal sekka!”

„Jumal sekka!” nende sõnadega siseneti vanasti sauna.
„Ja hea mees kah!” tervitasid saunalised tulijat vastu.

Meie oleme saunarahvas. Meie saun on puust. Igal puul on omad aastaringid. Igal saunal on samuti omad ajaringid. Saunas kehastub eestlase ajamõõde. Ennevanasti oli just saun meie maise olemise algus ja ots, ajaliku elu alfa ja oomega. Saunas me üldjuhul ju sündisime siia ilma, saunas me heal juhul ka heitsime hinge. Meile antud aeg jaguneski saunaskäikude vahel. Igalaupäevane saun lõpetas nädala ja alustas uue, jõululaupäevane saun viis meid ühest aastaringist teise. Ajaringide tajumiseks tuli aegajalt ikka aega maha võtta. Seda targu tehtigi – saunas. Kiriku poolt kehtestatud ja nõutud pühapäevast töökeeldu ei võtnud meie esivanemad kunagi liiga tõsiselt. Seevastu laupäeva teine pool oli püha mis püha – iseenda ja sauna päralt. Otsesõnu osundab sellele „laupäeva” murdevaste „poolpäev”. Mõnevõrra ähmane „laupäeva” – sõna tähendabki ilmselt „pesupäeva”. Sama hästi võiksime öelda „saunapäev”.

Nädala ja ka aasta viimaste tööde hulka kuuluski sauna kütmine, saunapuude lõhkumine, sauna vee kandmine, vihtade valimine, puhaste-rättide-riiete valmisseadmine – küllap neid töid on ikka toimetatud ühesuguse mõnuga, aimdusega eesootavatest õndsusehetkedest. Nagu ennevanasti, nii ka nüüd.

Kui ei ole surmatõbi, siis saab ikka viinast abi – seda tarkust teab ilmselt isegi viimanegi kui eesti loll. Targemad aga teavad, et selles mõtteteras seisis viina asemel ikka saun. Seisab tänagi – ega loll lõõp tee veel vanarahva tarkust tühjaks. Saunast otsiti ja leiti abi kõiksuguste suuremate ja väiksemate ihuhädade ja vaevuste vastu. Küllap kehtis see ka hingehädade koha pealt. Kehtib veel kindlamini täna. Frustratsioon, stress, depressioon – esivanemad oleksid nende ennekuulmatute hädade vastu soovitanud sauna, lõõgastumist ligimeste seltsis, ühist ihu- ja hingeharimist.

„Armasta oma ligimest nagu iseennast,” selle tähendamissõna võiks kirjutada iga saunaukse peale. Sest kes iseennast ei armasta ehk oma ihu ja hinge eest hoolt ei kanna, ei see oska ega jaksa ka teisi armastada. Vastamisi vihtlemine ja seljapesemine – seegi on ligimesearmastus kõige lihtsamal ja ehedamal kujul.

Saunas me saame kokku looduse ürgelementidega. Saunas me tajume elu suurt saladust. Ihualasti. Aga mitte ihuüksi – ikka omadega koos. Hüva jõululeili!

Ott Sandrak, ajaloolane

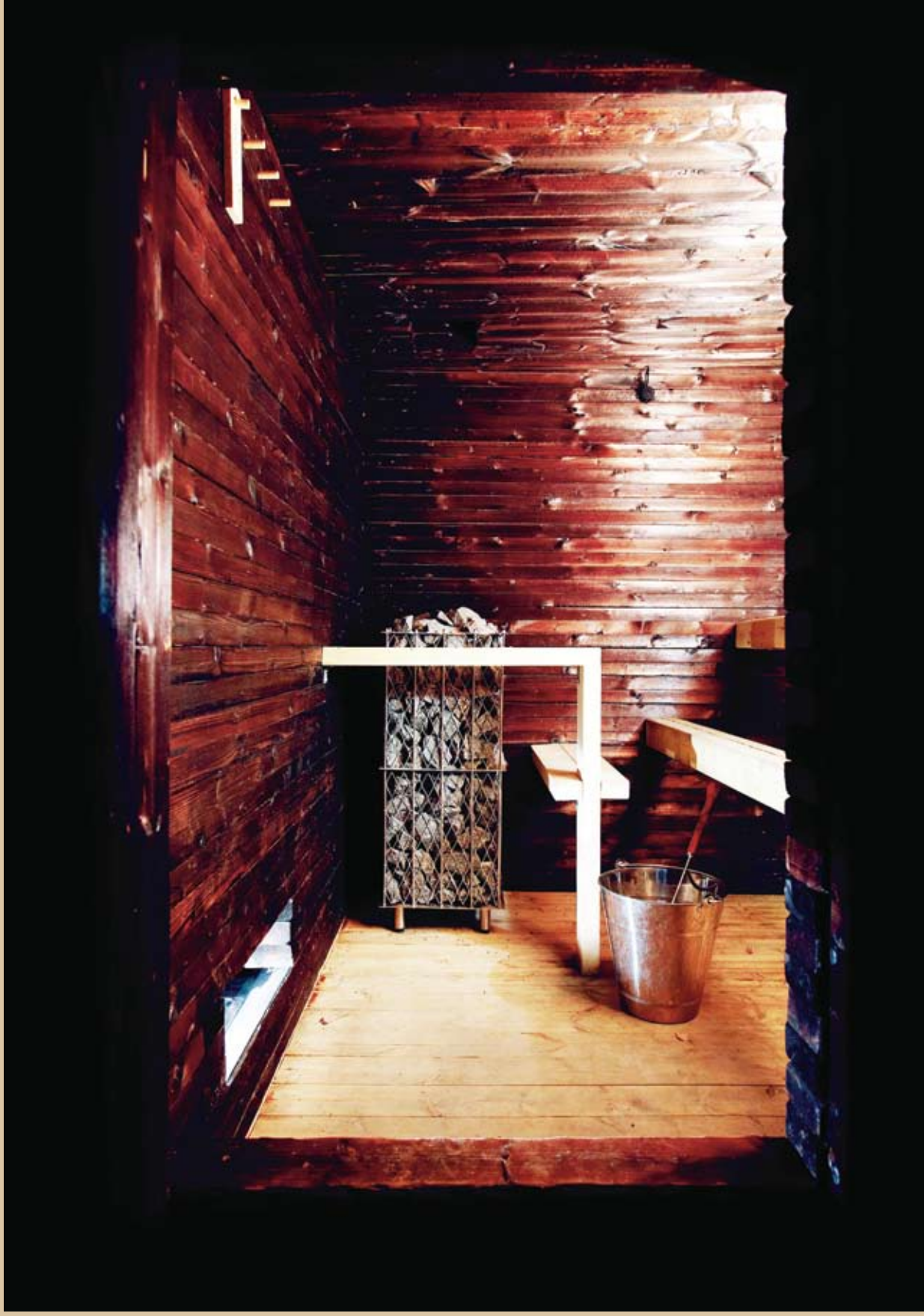

Foto: Kimmo Räsänen

"Sauna Savu" projekteeriti Helsingi 2009. a. Habitare Expole. Autorid olid kaks soome arhitektuuriüliõpilast, Pekka "Putte" Huima ja Otso Virtanen

Foto: Kimmo Räsänen

Foto: Putte Huima

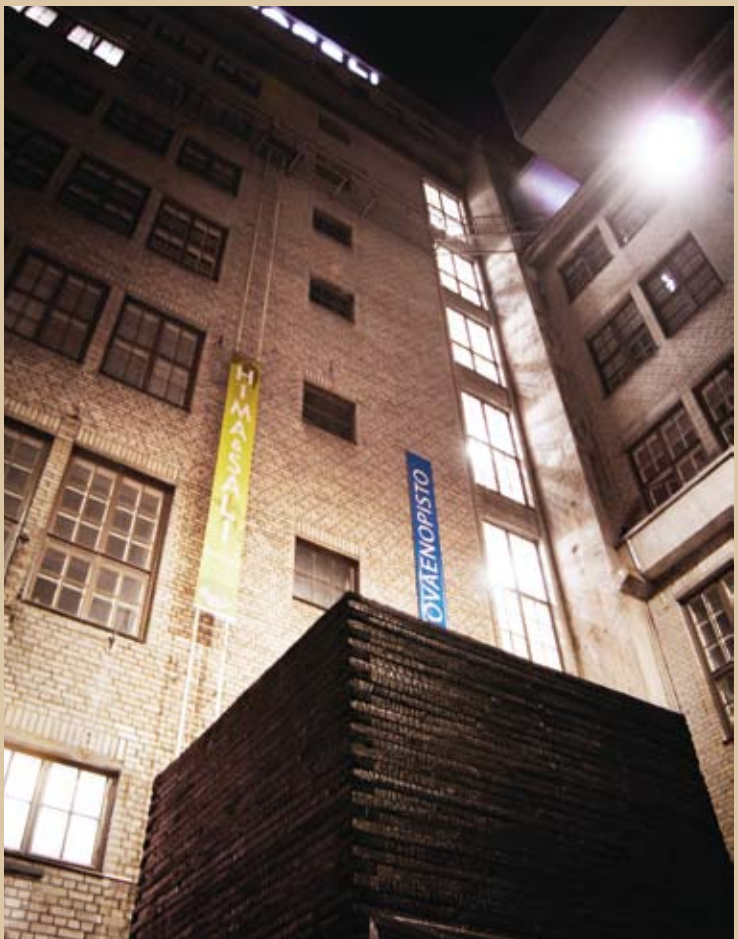

KIK
KESKKONNAINVESTEERINGUTE KESKUS

Ajakirja väljaandmist toetab Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Foto: Erik Konze

Märt Riistop
Puuinfo

Puuinfo sõnum on lihtne:

puit on ainus tegelikult taastuv ehitusmaterjal ja selle kasutamine jätab muudeks kasutusviisideks alles suurel hulgal fossiilseid kütuseid. Puidu kasutamine alternatiivsete ehitusmaterjalide asemel säästab palju rohkem energiat, kui saadaks puidu põletamisest.

Puuinfo abil propageerivad Eesti suuremad puidufirmad ühiselt puidu kasutust. Eesmärgiks on anda tarbijatele tõest ja erapooletut infot puidu omaduste ja kasutusviiside ning puidukasutuse keskkonnamõjude kohta.

Puit on 21. sajandi materjal, selle kasutamine võimaldab nii tarbimist kui ka teadmist, et nii aidatakse vähendada süsihappegaasi emissiooni ja pidurdada kliima soojenemist. Seejuures on maju elamiseks ikka vaja ja puidust hooned on teistest materjalidest ehitistest pigem odavamad kui kallimad.

Aastate jooksul on Puuinfo korraldanud avalikke seminare ja puitarhitektuuri võistlusi, andnud välja ajakirju, voldikuid ning loonud mahuka kodulehe **www.puuinfo.ee**. Seal on ülevaateartikleid ja pildipank, aga ka täpsed rohkete joonistega juhendid, kuidas puidust ehitada. Juhendite nimeks on RT kaardid, see on soomekeelse nimetuse Rakennustieto (Ehitusteave) lühend. Kaardid on küll tõlgitud, aga nende sisu on Eesti tingimusi arvestades täpsustatud. Peamiselt puudutavad täpsustused tuleohutust, koostöös Päästeameti spetsialistidega on sisse viidud Eesti normidele tuginevad nõuded, millele viidatakse isegi ehituslepingutes.

Ootame teid väga nii materjalidega tutvuma kui ka üritustest osa võtma!

Disain

Fotod: Margit Lillak

Kuppel Nomaad

Kokkupandav kergehitis, mis koosneb 15-st kuusnurksest kärgmoodulist. Iga moodul koosneb 16-st väiksemast detailist.

Konstruktsioon on tugev, kerge, lihtsalt installeeritav ja lahtivõetuna mahub auto pagasiruumi. Üks moodul kaalub 5 kg. Konstruktsiooni on võimalik soojustada ja katta eri viisil – näiteks põhuplokkidega pealt saviga krohvides.

Materjal 4 mm veekindel vineer, läbimõõt 4000 mm; ühe kärje detailid on lõigatud vineeriplaadist peaaegu jäägivabalt.

Rohkem informatsiooni leiate autori Jaanus Orgusaare kodulehel: **www.jaanusorgusaar.com**

Sündinud võitjaks!

2008. aastal sündinud EasyHome pärjati juba esimese tegevusaasta järel Eesti Parima Puitehitise tiitliga.

Loe lk 4 ja 5

Eesti Parim Puitehitis 2009

EasyHome

Ainus maja, mida täna tasub osta!

www.easyhome.ee